

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

71. An correctio adhibenda sit peccatoribus publicis, ut meretricibus,
usurariis, &c. Ex. p. 7. tr. 3. res. 33.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

vbi fuerit spes conuersionis illorum. Ceteris verò fidelibus ex charitate incumbit, si commodè fieri potest talis prædicatio cum aliqua spe conuersionis infidelium, & sine periculo propriæ salutis.

2. Notandum est etiam infideles teneri etiam ad alios corrigendos, & idè Duallius in 2. 2. tractatu de Charitate, quest. 9. art. 4. sic ait: Quæres vtrum infideles ad corrigendos alios, siue fideles, siue infideles obligentur? Respondeo, teneri; cum enim præceptum hoc fundamentum habeat in natura, & præca ratione, quæ ad vniuersos homines etiam infideles, se extendit, scilicet quatenus tenentur suis proximis, in necessitate, quæcumque illa sit, siue spiritalis, siue corporea, subuenire, non est dubium, quin infideles correctionem hanc fraternam seruare debeant. Vnde Aristoteles asseruit, amicis subueniendum esse, potius in moribus quàm in pecunia. Ita ille, cui adde Lorcam in 2. 2. disput. 42. num. 2. & Malderus in 2. 2. quest. 33. art. 2. dub. 2.

RESOL. LXXI.

An correctio adhibenda sit peccatoribus publicis vt meretricibus, vsurariis, &c? Ex p. 7. tr. 3. Rel. 33.

§. 1. **V**idetur prima facie respondendum negatiuè; quia ita faciens se opponit licitæ Magistratus permissioni; sunt enim quædam peccata, quæ in Republica prudenti, immò necessariò arbitrio permittuntur, vt vitentur grauiora: quo pacto Republica sustinet meretrices, de quibus dixit Augustinus lib. 2. de Ordine, cap. 4. Tolle meretrices à rebus humanis, & omnia turbabis libidinis. Quo ergo iure hæc peccata non emendantur correctione iudiciali eodem veratur non esse emendanda correctione fraterna: nam eadem inconuenientia sequi videntur, siue vno; siue alio modo auferantur. Propterea horum correctio, ferè ab omnibus negligitur, etiam à viris timoratis; est autem rigidum, peccati reos existimare tot, quot huius generis peccata corripere negligunt.

2. His tamen non obstantibus dicendum est, quòd si speretur emendatio, supradicti publici peccatores sunt corrigendi: Et ratio est, quia & Deus offenditur ac proximus sibi malum infert. Ergo si hæc auertere potes absque periculo grauioris mali, obligaris. Quòd autem id fieri possit, constat, quia conuersione vnus vel alterius non tollitur quin aliis pluribus peccatoribus permissio malè viuendi à Magistratibus concedatur, ex quo manifestè constat differentia, quare magistratus non teneatur hos peccatores impedire, & remouere, sed possit illos permittere, tu verò tenearis vnum, vel alium corrigere quia magistratus non potest vnum, vel alterum corrigere, quin omnes impediatur, cum non adsit ratio, ob quam potius vni, quam alteri permissionem concedat. At tu ex correctione vnus non obligaris omnes corrigere, neque ex vnus correctione omnes correcti manebunt.

3. Nec obstat dicere, quòd si ego publico vsurario persuaderem, vt desisteret dare ad vsuram, sequeretur idem incommodum, quod magistratus intendit vitare, permittendo ei exercitium vsuræ, scilicet quod multi grauius indigentes mutuo & non reperientes mutuant, premerentur grauissimis difficultatibus.

4. Respondeo, duplex esse discrimen inter Magistratum permittentem publicum vsurarium, & inter priuatum omittentem eum corripere, quando ipsum ea ratio possit faciliè emendare. Primò, quia si magistratus hunc vsurarium ab eo exercitio impediatur, debet omnes impedire, quia nulla est ratio

cur id vni magis permittatur, quàm alteri, atque hæc dicta incommoda necessariò sequerentur. Secus est si priuatus alicui vsurario persuadeat vt ab vsurariis desistat, quia nunquam periuadebit id omnibus, atque ita semper erunt sufficientes, qui populo hæc iura satisfaciunt. Secundò, quia etiam magistratus per se non potest pedire ne huiusmodi homines publice vitare exciteant: nequit tamen efficere, vt in animo à peccato verè ad Deum conuertantur; aut etiam occulte peccatores definant: quod tamen facit priuatus, qui eos efficaciter corripit, atque ita eorum animas lucratur: quod magistratus facere nequit.

5. Et idè nostram sententiam tenent Malderus in 2. 2. D. Thom. q. 33. art. 2. dub. 3. in fin. Conzacho disp. 28. de Charit. dub. 3. num. 33. Palau rom. 1. tra. 6. disp. 3. pun. 2. n. 4. Lorca in 2. 2. D. Thom. disp. 41. num. 4. qui tamen optimè obseruat plures excusari à correctione istorum; vel quia cum in notitia omnium sint, sunt alij qui facilius & melius eos corrigere possunt, vel quia in his raro speratur fructus, & vtilitas correptionis, & propterea frequenter negligitur.

RESOL. LXXII.

Quidam vir timorata conscientia audiuit detractionem de re graui, & non correxit, queritur an a lethali culpa excusari possit? Ex p. 2. tr. 17. & Misc. Rel. 24.

§. 1. **R**espondeo, si illa detraçtio fuit facta solentibus taciturnum, detrahentem non peccasse mortaliter iuxta opinionem probabilem Cordubæ quest. 2. con. 5. & aliorum, quos retuli supra, quia talis infamia non censetur notabilis. Ergo neque peccatur mortally liter audientes; quicquid in contrarium asserat Malderus in 2. 2. tr. 7. c. 1. dub. 4. & ex parte Lessii lib. 2. cap. 11. dub. 4. num. 21.

2. Dico secundò, etiam si illa detraçtio fuit facta coram pluribus, excusabitur à mortali, per ea quæ mihi ipse consulens interrogatus respondit; nam, vt optime notauit Bonacina tract. de contract. disput. 2. quest. 4. punct. 11. num. 8. audiens detrahentem non debet in dubio præsumere loquentem malum, nisi habeat sufficientes coniecturas in contrarium: de quo cum ipse nesciat, an delictum quod ab alio narratum sit publicum, vel occultum & vtrum iuste, vel iniuste narretur, non peccat non oblitendo narrationem fieri enim potest, vt iuste quis narret, & consequenter alius faciat iniuriam narranti oblitendo, ac si corripere de peccato, quod nescit esse peccatum. Hæc etiam obseruauit Rebellius de obligat. inf. p. 1. lib. 4. quest. 6. num. 8. & Ioan. Malderus in 2. 2. tr. 7. cap. 1. dub. 15. vbi ait, possessionem famæ dubiam, ne quidem accere à detrahendo, sed non sufficere, vt detrahentem iudices; quia, & ipse in dubio possessione bonæ opinionis exuendus non est. Notent hanc doctrinam confessarij, sic enim tollent multos scripturales, quibus viri timorati in tali casu angere solent, & etiam propter hanc rationem colligitur scripturales personas excusari à mortali, non oblitendo detrahentibus.

3. Aliæ verò causæ, quæ excusant non oblitendo detractioni, videndæ sunt apud Molinam rom. 5. tract. 4. disp. 34. Azorium part. 3. lib. 13. c. 7. in fin. Aragon. in 2. 2. quest. 63. art. 4. Lessium lib. 2. c. 11. dub. 4. num. 21. Reginaldum rom. 2. lib. 2. c. 4. quest. 8. num. 95. Pet. um à Navarra de reff. lib. 2. cap. 4. num. 337. & 338. Valentiam rom. 3. disp. 5. quest. 17.